

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maandblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplage: 1053 e-adressen
4de jaorgaank, nummer 12
Datum: 1 december 2009

Redactie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0912

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieven van de oorspronkelijke maeker.
De redactie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag allieud zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maand:

• Van de redactie	3
• Literêr Sirkwy	5
• Musical Elfstedetocht: It sil heve	5
• Reaktie op Stellingwarf Pop	5
• Wussen jim dat	6
• Ik geleuf et, ikke niet	7
• Alliendgaonden (12)	8
• An alle Stellingwarver dierenvrienden	8
• Mattheus 5:37	9
• Mattheus 5:37	10
• Volksverhaelen (7)	11
• Roely	12
• Ooldhiedkaemer	12
• Lieve meneer ('k Wil)	13
• Advent en Kerst 2009	14
• De Kaeter	15
• Winterfair in Zwartsluis	15
• Peerdeworst	16
• In de nacht	17
• Golfkollum (12)	18
• Kopstokken	18
• Sammie	19
• Boerenbedrog	20
• On, Heliopolis of Iunu	21
• Leu en potleu	22
• Bolding verteld - weer veerder - (18)	23
• Ebbie 't al 'ad ??	26
• Vol vas of vas vol	27
• Taeltuun	28
• De ontmoeting...	29
• Rilke (23)	30
• De Stellingwarver Biebel	31
• Stelling van de maand	32

Bliede...

Henke Bolding uut Ontario in Kannede - mar vroeger van Meppel - hadde even een peer maand wel wat anders an 't heufd (zie: Liende-09-07) mar pakt de draod now gelokkig gewoon weer op mit zien smeuiġe verhaelen - in zien oolde Drentse spraoke - uut de oorlogstied rond Meppel...

Van de redaktie

Mit pattie meensken hej' om ien of aandere maniere wat ze numen een 'klik', mit aanderen hej' dat om diezelde mar dan aandere reden now krek niet. Op et mat van de schrieveri'je he'k de laeste maond van beide soorten weer een stokmennig mitmaekt. De Wethoolder van o.e. kultuur van Oostaende, Gerben But, is veur mi'j et iene uterste. Wat een oninteressante kerel (op zien warkgebied) en wat bin 'k dan ok bliede dat de man ankem jaor om aander wark zuken moet. Niks broggebouwer mar wat glimken en stiems nee-zeggen kan de man hiel goed, neffens mi'j. Mar goed, daor staot hi'j niet allienig in. D'r bin vule meer van zokken...

Et aandere uterste is - neffens mien bescheiden miening - Roely Bakker, de alderbeste schriester in et Stellingwarfs van dit mement. Dat wodde ok nog es weer bevestigd deurd dat Roely, saemen mit heur beppezegger Renée, dit jaor de Schrieveri'jepries in de waacht sleept hadde. Op deensdag 23 november kwa'k de beide utersten tegen op et fesien van de uutrikkinge van die pries deur de Borgemeister van Westaende in et gemientehuus van Oost. Best een aorig fesien trouwens, op touw zet deur de beide gemienten. Gien al te lange toespraoken en tussen de bedrieven deur krek genoeg tied om mit disse en gene even wat nao te praoten en daordeur wiezer te wodden...

Op dat zelde fesien kwam in de toespraoke van de veurzitter Ype Dijkstra de hiele waslieste op de bodden waor Roely allemaole al niet in publisieerd hadde. Et stelde mi'j slim teleur dat de beste man de naeme van dit blad niet over zien lippen kriegen kon. En dat vragt van mi'j wardering en respekt, en dan ok nog es op pepier? Ik bin trouwens slim beni'jd hoe lange hi'j et nog volhooft op die stoel...

Vrouw Bloemhoff, de direkteur van diezelde klub hewwe een week of wat leden een aemeltien sturd mit de vraoge as ik/we naor heur gedaachten al haost voldaoen hadde/n an de veurweerde(n) om es weer over saemenwarking te praoten. Wao'k al een betien bange veur was kwam ditkeer ok weer uut: gien, niks nada, nothing, kein bescheid op een fesoenlike vraoge. En de gemienten bliieven d'r mar centen in pompen...

Omreden et alsmar kleiner woddende Stellingwarver schrieversklikien mekeer onderdehaand meer veur de voeten lopt as saemenwarken wil, zol et lichtkaans wel een goeie zaeke wezen en heffe de ivoren toren mit de kluus in Berkoop mar op - of laot ze zels de broek opholen - en breng et Stellingwarfs taelbeleid rechtstreeks onder gezag van de Perveensie. Et zol wel es hiel goed passen kunnen om niet allienig et Stellingwarfs mar ok de aandere Friese streek- en stadstaelen onder te brengen bi'j bi'jglieks Tresoar of Afûk. In Berkoop blift et veur een protte centen een pathetisch toch wat een geneuzel in de marge, en Tresoar en Afûk hebben heur deur de jaoren wel bewezen de kleine mar ok de wat grotere projekten goed an te kunnen...

Nee, in plak van dat volk uut Berkoop kuj' beter uut de voeten mit bi'jglieks volk uut Twente. In Berkoop he'k al es een peer keer vraogd a'k de lemma's uut et prachtige Woordeboek ok kriegen kon om daor mit mien komputertien taelkundig wat analyses op los te laoten, mar dat mocht niet. *"Die liggen in de kluus en daor komt veerder gien meenske an."* Die lemma's van Twente kréég ik niet allienig, mar bin ok nog es wél veur Jan en alleman beschikber. Veur niks kriej' d'r ok nog een mooi software-pergramme bi'j om soepel in alle meer as 44.000 woorden te zuken en alle kenmarken van die woorden in beeld te kriegen mit veurbeeldzinnen en al. Een geweldig initiatief en een jaorenlang projekt van vri'jwilliger en Frysk om utens Goaitsen van der Vliet uut Enschede. Aj' belangstelling hebben veur dat Twentse Woordeboek dan kiek mar es op <http://members.home.nl/dialexicon> En now is d'r veurige weke, nog

krek veur de Sunderklaos, ok nog es een 'Riemweurdkesbook' uutkommen mit 66.500 woorden verpat in 5.227 riemuutgangen. Kiek daorveur op <http://members.home.nl/dou/rwb.htm> Et is dat mien woordeliesten in boekvorm veur weinig en op internet ommenocht en ok mit een riemwoordeliste beschikber binnen, want et is toch niet te geleuven om zoks in de kluis vot te stoppen, en dat gien meens d'r veerder wat mit kan en mag! Et is allemaole toch dik betaeld van belastingcenten van oons allemaole?

Nee, et wodt mi'j hoe langer hoe dudeliker daj' mit vri'jwilligers aorig veerder kommen as mit die dikke munten kostende streektael-instituten. Dat is mit de reden dat ik d'r ok slim op tegen bin om et Nedersaksisch onder Diel III te kriegen. Nog meer centen en dan ok nog meer macht veur disse instituten die alles mar stief in de kluis op et rim leggen willen en veural ok mit heur eigen pensioenveurzienings doende binnen. In tegenstelling tot wat Hans van Borselen de oflopen maond in een lezing betoogde, dawwe as Stellingwarvers in Den Haag lobbyen moeten om onder dat Diel III te kommen bin ik op persoonlijke titel mar an et lobbyen sleugen om dat now krek veur te kommen. In dr. Hans Bennis, direkteur van et Meerstens Instituut he'k al een hiele belangrieke medestander vunnen. Aj' saemen mit mi'j, him en hoe langer hoe meer aanderen ok niet waarmlopen veur dat Diel III dan kuj' dat gerust blieken laoten bi'j meneer Bennis deur een aemeltien naor hans.bennis@meertens.knaw.nl adviseur van et Riek over dit soort zaeken te sturen of rechtstreeks naor bi'jglike de Staatssiktaoris van Binnenlaanse Zaeken en Keuninkrieksrelaosies, vrouw Ank Bijleveld li135@pdc.nl want die gaot d'r bi'j slot van zaeke over, he'k begrepen. Ie meugen je anti-Diel-III bosschop ok wel naor mi'j toesturen, dan zorg ik d'r wel veur dat et te plak komt.

Now, eerst wel weer genoeg anti-geluden uut mien penne lopen laoten. Geniet eerst mar weer van disse 'An de liende' mit weer een karrevracht an lezensweerdige schrieveri'je. O ja, ditte ok nog even. We kriegen de laeste tied geregeld zeggen dat et wel haost es wat tevule is, et blad wodt mit vaeks tegen de veertig bladzieden in de maond vaeks wel es wat te dikke en dan koj' d'r mar min deurhenne, zo wodt zegd. We zullen oons dan ok een betien inholen (hoe moet dat?) en hier en daor mar wat rebrieken valen laoten. Gien 'sprokies' meer en gien 'Nedersaksisch waor et kan' meer. Toch, now eerst mar weer een protte plezier mit disse en blief mar wel gewoon toesturen, dan leggen we ze wel zolange op veurraad...

O ja, en ditte ok nog even. We maeken dit e-maondblad now alweer drie jaor en bezorgen et haost op de menuut nauwkeurig op de eerste aovend van de ni'je maond. Daor wiwwe de kommende tied toch mar wat soepeler in wodden. Een dag (of wat) eerder of es een dag laeter kan ok gien kwaod en et geeft oons wat meer speelruimte om aandere zaeken an te pakken. We zullen wel altied krek een weke vanteveuren even een anvietering rondsturen om je bi'jdrege in te leveren. Veur et oflopen jaor wiwwe alle instuurders weer hatstikke bedaanken en hopen in et ni'je jaor ok weer wat ni'je schrievers tegen te kommen.

Bi'j slot van zaeke, alvast: mooie feestdaegen, zalig uiteinde en een goed begin van 2010. Ooldjaorsdag biwwe mit een protte bekende en minder bekende gaasten haost de hiele middag mit een ooldjaorsuutzending op Radio Weststellingwerf Centraal (RWC) te beluusteren. Die kuj' ok via internet ontvangen op <http://www.radiocentraal.com> en dan rechtsboven 'op Internet' klikken. Op de eerste (of tweede) dag van et ni'je jaor kommen we dan weer bi'j je over de heerd mit een ni'je 'An de liende'. Dat is dan een mooie gelegenhied om deur een klein berichien in die uitgaove je persoonlijke ni'jjaorsweensken an de roem meer as duzend abonnees op dit blad over te brengen...

pb

Literêr Sirkwy...

Et (Friese) '**Literêr Sirkwy**' van 'It Skriuwers Boun' gaot dit seizoen ok weer rond in de perveensie. De eerste veurstellings hebben west. Dissend kommen nog:

op : **28 jannewaori 2010** (*Nationaole gedichtedag*) **om 20:00 ure**
in : Binnenplak Museum Joure te Joure
mit : Ytsje Hettinga, Hidde Boersma, Jabik Veenbaas, Heidi,
Piet Bult, Roely Bakker en Ruurtsje de Haan
meziek: Wiebe Kaspers
intree : 3,50 (*incl. museum*)

op : **21 feberwaori 2010 om 15:00 ure**
in : Museum Belvédère in Heerenveen
mit : Janneke Spoelstra, Neeltsje Bonnema, Edwin de Groot, Elske Kampen,
Melvin van Eldik, Pier Boorsma en Anne Feddema
meziek: Jaap Louwes
intree : 5,00 (*incl. museum*)

op : **28 meert 2010 om 15:00 ure**
in : Museum Smalingerland in Drachten
mit : Arjen Hut, Piter Boersma, Meintsje Brouwer, Jan Kleefstra,
Yttje Cnossen, Yva Hokwerda en Edwin de Groot
meziek: Gurbe Douwstra
intree : 2,00 (*incl. museum*)

*) Op De Jouwer zullen **Piet Bult** en **Roely Bakker** veurdregen uut eigen wark, mar dan in et Stellingwarfs vanzels.

Musical Elfstedetocht: It sil heve...

Daotum van de laeste uitvoering:

4 december in de Harmonie te Liwwadden

Et begint om 20:00 ure.

Veur meer infermaosie: www.it-sil-heve.nl

Jan Peereboom

Reaktie op Stellingwarf Pop van de webstee van 'De Stellingwerf'...

Eerlijkheid duurt het langst schreef op zondag 22 november 2009 om 08:59

100 bezoekers en dan stellen dat het Stellingwerfs leeft: definitief is de St schrieversronde ontmaskert. Men predikt alleen voor eigen budget. Wees nou eens eerlijk: jongeren hebben niks met de streektaal. Daar kunnen ze niks aan doen. Dat komt omdat de ouders het ze nooit geleerd hebben. Hoe triest ook maar je kunt geen twee generaties terug in de tijd. Ik hoop wel dat er geluidsopnamen gemaakt zijn.

Wussen jim dat...

- Mit et vliegtuug reizen tegenwoordig betekenen kan dat boven in de lucht de piloten zo mitmekeer zitten te praoten, dat ze dan et plak van bestemming veurbi'j vliegen.
- De iene verplicht wodt te solseteren om an een betien wark te kommen, een aander zomar veur een topbaene vraogd wodt waor hi'j/zi'j dan 3,5 euro ton mit op 'e wal slepen kan. Hiel arg ongeliek verdeelt dan ok.
- In Amerike now een spotgoedkope doodkiste te koop is. Die kuj' via internet bestellen. Dan weej' in ieder geval waoj' in te liggen kommen aj' dood binnen.
- Eerst de bouwfraude an et locht kwam (al old ni'js). Now bliken dot dat de vaastgoed haandel ok niet stillezeten het. Daor is deur de jaoren henne veur miljoenen wegsluud. Wat zol de volgende wodden? Ok gien wonder dat de boel hier en daor vaaste lopt.
- Een Amerikaanse militaire psychiater de wereld schokken leut. Hi'j was zels ok psychisch in de tieze raekt, kreklik as de pesjenten die hi'j opvang as die terogge kwammen uut de oorlog in Afghanistan. Hi'j zol zels ok op missie daorhenne mar begon thuus in de kezerne al op zien collega's te schieten. Dattien het hi'j om ziepe hulpen. Now moet hi'j veur de militaire rechtbaank. Drama!
- Jow zollen toch daenken: pak et toch aandere an. Mit zovule medern technisch, optisch en op lange ofstaand bestuurbaor waopentuug is et ommes wel meuglik om thuus vanof de stoel de Taliban te bestrieden.
- De grote Europese Ferrarie dealer Kroymans onderlest financieseel om de klinke gaon is. Zien chique kammeraoden vunnen et zo beroerd dat ze hem financieseel steunen gongen. Hi'j was d'r zels trouwes overspannen van raekt. Daoromme gong hi'j op vekaansie naor de Caraïben. Deurstarten mit de Ferrarie zal now in Hilversum gebeuren. Oold warknemers uut die klub die buten de boot vullen meugen veerder gaon op kosten van de gemeenschap.
- Fiskaole onderzukers now uutzocht hebben dat et kapitalisme eins niet meer van disse tied wezen moeten zol. De welveert zal eerliker verdielt wodden moeten neffens heur. Zol dat iens wel wat wodden?
- Een Fraanse geldloper d'r vandeur gong mit krapan 12 miljoen euro. Hi'j gaf zien maoten van de geldauto et naokieken. Now is hi'j een dief en ok nog een maotenaaijer. Berouw kwam nao de zunde. Hi'j gaf himzels toch mar an bi'j de pelisie.
- De huusdokters en heur antiegrieprikkers et zo drok hadden mit de Mexicaanse griep dat ze heur eerst verwennen leuten mit een Mexicaanse feestaovend, uuteraord mit Mexicaanse meziek. Ole, Ole, kassa.
- Et liekt d'r op dat in et toonangevende Amerike de sociaol zwakkeren eerdaegs ok naor de dokter gaon kunnen veur een behaandeling. Ze bin dan liek as bi'j oons ok verzekerd veur ziektekosten. Obama perbeert om dit er deur te drokken. Hulde!

Ik geleaf et, ikke niet...

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok aandere. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden...

-.-.-

Uut een gedaachtewisseling van een mitlezer...

We kommen nog even weeromme (we kunnen d'r niet van slaopen) op et/de ooldste en et/de jongste.

NBV Gen 25:23 De HEER zei tegen haar: 'Twee volken zijn er in je schoot, volken die uiteengaan nog voor je hebt gebaard. Het ene zal machtiger zijn dan het andere, de oudste zal de jongste dienen.'

SV: En de HEERE zeide tot haar: Twee volken zijn in uw buik, en twee natiën zullen zich uit uw ingewand van een scheiden; en het ene volk zal sterker zijn dan het andere volk; en de meerdere zal den mindere dienen.

NBG-51: En de HERE zeide tot haar: Twee volken zijn in uw schoot, en twee natiën zullen zich scheiden uit uw lichaam; de ene natie zal sterker zijn dan de andere, en de oudste zal de jongste dienstbaar wezen.

Gron: De Heer zee tegen heur: 'Twij volken dragstoe, twij volken zellen van die oetgoan. Ain zel staarker wezen as aander oldste zel jongste dainen.'

De interpunktie is hier van wezelik belang. De NBV bruukt een komma, de SV een puntkomma, de NBG-51 weer een komma en de Grunningers gaon d'r an veurbi'j. In die laeste zinsopbouw van Grunningen kan et haost niet aandere as dat die ooldste en jongste slaon op et onderwarp van de zin: (1) de twie volken. In een aandere zienswieze zoj' (2) 'de - ongeboren - kiender' centraol stellen kunnen. Nog een meugelikhied is (3) de 'stille' overstap van volken naor kiender. We zien dan de volgende meugelikheden: de volken, et ooldste volk of: de - ongeboren - kiender, et ooldste kiend.

Zien de zinsopbouw en de - dan ok niet onbelangriekhied van interpunktie - in de NBV kiezen we in principe veur et laeste: de kiender, et kiend. Nog een stap veerder (veur gewone meensen as wi'j, op et scharp van de snee) kuj' in de verhaelelijn en veural ok in de tredisie van doe (arfopvolging deur de zeune; maegies bin alliend veur de sier en et vertier) de kiender vervangen deur 'zeunen' en kiek es an hoe wonderschoon de tael daor de oplossing 'de zeune/zeunen' veur bedocht het.

Ergo: 'de ooldste zal et jongste dienen' was al wat een twiefelachtige omschrijving van oonze eerste ingeving. Eerst nao lange prakkeseren kowwe tot de keuze 'de ooldste (zeune) zal de jongste (zeune) dienen'.

Ik geleaf et, ikke niet

Alliendgaonden (12)...

Alliendgaonde Boukje

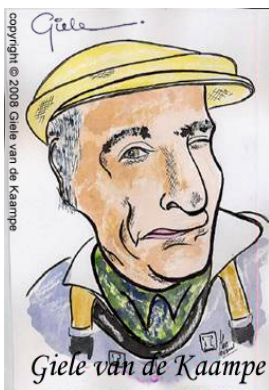
Ik bin alliend en vule mi'j alliend. Et rooien kunnen en et krek niet meer rooien kunnen, schernieren deur mekeer henne. Ik leef al kuitelend. Mien zwaoger dot de financiële administraosie. Mien vrundinnen en vrunden bliieven kommen. Ik bin heur daor dankber veur. Seins vraogen ze al a'k mit heur mitgao naor een tenielspul, een streekmuseum of een basketbalwedstried. Zi'j gunteren d'r ok weer naor om gezellig mit mekeer uutgaon. Ik hebbe et ienkeer daon. Et vul me niet tegen. Alliend doe we op een terassien zatten vul et mi'j daor nogal zwaor. Zag ik, doe Jelmer en ik nog tegere weren, eins ok alliend mar echtperen langeslopen en winkelen? Dan vuul ik et gemis van Jelmer zien tuten diepe.

Mien beide kiender zitten op et vervolg-onderwies. Kan ik wel én vader én moeke veur heur wezen? Sietse zit neffens mi'j een protte te prakkeseren. Hi'j het de draod nog niet weer op weten te pakken. Sabien is wat jonger en zi'j liekt alweer wat heur best doen te kunnen op et vmbo. Jelmer kon mit beidend goed overweg en hi'j hulp ze graeg bi'j et huuswark.

Lerers hebben een kleurenpalet an leerlingen. Kiender uut volledige en kiender uut onvolledige gezinnen. Wanneer is een gezin opvoedkundig onvolledig? Kiender van zeelu en uutzunnen militairen wodden veur een langere tied meerstal inkeld deur heur moekes grootbrocht. Kommen die kiender dan tekot?

Ik weet et allemaole nog niet. Alliend zo op et oge gaot et redelik mit mi'j. Ze moe'n me niet in de badkaemer kommen! Vusen te min et raem eupen had. En in de slaopkaemers is et nog altied een rommeltien. Wanneer vere ik hielendal weer op? Kan 'k iens nog weer hielemaole de oolde wodden?

anne bult

An alle Stellingwaarver dierenvrienden

'Ze 'em joar'n laank edocht, dat de Pingo uut'esturven was, maor dat skiënt toch neet zo te weën'.

Zulfs Jan Bakker uut Makkingoa maekt in zien gedicht "Deinkend an Stellingwaarf" gewag van Pinguos. D'r gloort dus nog 'ope, want Jan is neet de eerste de beste. Bi'j noavraoge bleek mi'j, dat de Pingo vrogger in de kop van Overiessel en in Zuud Frieslaand veurkwaam!.....En dat i'j of zi'j lesteljik in de buurte van Spangoa weer 'esignaleerd worde.

Omdat ik een verwoed vogellief'ebber bin, zo'k toch zo graeg wat meer informaetsie over disse zeldzaome vogel wil'n em'. 't Zol op een kruusing tussen een kiepe en een kalkoone lieken en 't maekt een 'oog kwaekend geluud noar dat ze zêng.

Wil diegene die as meer over disse Pingo wet kontakt mit mi'j opneem'?, ik zolle om of 'eur aarg dankbaor weën. Graeg oen reacties naor gielevandekaampe@gmail.com

Groot'n van Giele uut Steenwiek

Mattheus 5:37...

Et Stellingwarfs en Mattheus 5:37

Laestdaegs, op vrijdag 30 oktober wodde in Enschede de volledige dundrukedisie van de Twentse biebel ten deup hullen. Dr. Anne van der Meiden kreeg tiedens een feestelike bi'jienkomst een protte lof toezwaaid veur zien monnikewark, dat nao de Grunneger biebel de twiede volledige biebel in een Nedersaksische tael opleverd het. Et inspireerde Herman Finkers alderdeegst om tegere mit een kammeraod slim wel-ludend in et Gregoriaans et Graduaal van et feest van Alderheiligen van 1 november te zingen. "Zo doen de Roomsens dat," zee hi'j d'r mit een veulzeggende blik bi'j.

Mar onder de protte sprekers was d'r iene, een rasechte Twentenaar mit kennis van zaeken, die mit een knipoge Van der Meijden op een fout trappeerd miende te hebben. En wel bi'j de vertaeling van Mattheus 5:37. Daor staot de overbekende uitsprake van Jezus: "Laot jim ja ja wezen, en jim nee nee; waj' daoran toevoegen komt vot uut et kwaod." Van der Meiden het daor de zin letterlik overneumen, mar neffens oonze spreker was dit een 'fout'. "Zien et uterst goedaordige kerakter van de Twentenaar kuj' dit niet staon laoten. Veur mi'j hadde et hiel anders moeten. Laot jim ja ja wezen en et twiede stokkien ("en jim nee, nee") moet neffens mi'j vertaeld wodden mit: ja, ja, daor moe'we et nog es een keer over hebben." Een bulderend lachsalvo in de zael was et gevolg. Blikber wodde hier een herkenber stok volkskerakter blootlegd.

Thuus mar even vlogge keken hoe de Grunneger biebel die stiekelige kwessie oplost het. Daor staot: "Mor joen joa mout joa wezen, joen nee, nee. Wat doar nog bie komt, deugt nait." Kennelik bin de Grunnegers niet zo goedaordig as de Twentenaren. Mar et wodt now wel biester interessaant hoe die uitsprake van Jezus in de Stellingwarver Biebel - over een peer maonden te verschienen - "hertaeld" wodden zal. De geschiedenis leert oons de Stellingwarvers kennen as een utermaote tiepelzinnig volkien. Niet veur niks kregen zij as "rieksonmiddelliken" al in de middeliewen een appatte poletieke staotus. Zij hadden niks mit de plaetselike poletieke potentooten te maeken, ze vullen rechtstreeks onder de Duutse keizer. En tegen him zullen ze vaaste wel es een krachtig "nee" heuren laoten hebben. Daor kiek ik heur veuroolden wel veur an.

Now nog hebben de Stellingwarvers naor mien smaek een opmarkelik stark eigen regiobesef. Dat klinkt deur in et gebruik van de naeme Frieslaand, zoas ik een schoft leden ondervienen moch. Hoewel hi'j in de gelieknaemige perveensie woont, zegt een Stellingwarver: "k gao Frieslaand in," as hi'j in Sneek of Et Vene op bezuuk gaot. Hi'j bruukt ok vaeke de anduding et "Friese Frieslaand" as tegenstelling mit et eigen "Stellingwarfse Frieslaand". Hoe zullen die eigenzinnige Stellingwarfse vertaelers Mattheus 5:37 now behandelen? Ik daenke dawwe zoe'n goedaordige toevoeging, as oonze Twentse kammeraod veurstelde, in et Stellingwarfs wel vergeten kunnen. Zol et niet es utdri'jen kunnen op: "Laot jim ja ja wezen, en jim nee, nee, en nog es nee."? En de vertaelers zullen heur grif vienen kunnen in de Grunningse toevoeging: "Wat doar nog bie komt, deugt nait." Wisse wee'we nog van niks, we zullen nog een peer maond in spanning ofwaachten moeten.

Dick van Niekerk, Goirle (Noord - Braobaant)

zelsstaandig ni'jsschriever en doende mit een serie over Streektaelen in Nederlaand.

(Vertaeld deur: vertaelmesienegien)

Mattheus 5.37...

Op vrijdag 30 oktober jongstleden werd in Enschede de volledige dundrukeditie van de Twentse biebel ten doop gehouden. Dr. Anne van der Meijden kreeg tijdens een uiterst feestelijke bijeenkomst veel lof toegezwaaid voor zijn monnikenwerk, dat na de Grunneger biebel de tweede volledige bijbel in een Nedersaksische taal heeft opgeleverd. Het inspireerde Herman Finkers zelfs om samen met een vriend zeer welluidend in het Gregoriaans het Graduaal van het feest van Allerheiligen van 1 november te komen zingen. “Zo doen de Roomsens dat,” zei hij er met een veelzeggende blik bij.

Maar onder de vele sprekers was er één – een rasechte Twentenaar met kennis van zaken – die Van der Meijden op een fout - met - een - knipoog betrapte meende te hebben. En wel bij de vertaling van Mattheus 5.37. Daar staat de overbekende uitspraak van Jezus: “Laat jullie ja ja zijn, en jullie nee nee; wat je daaraan toevoegt komt voort uit het kwaad.” Van der Meijden heeft daar de zin letterlijk overgenomen, maar volgens onze spreker was dit een “fout”: “Gezien het uiterst goedaardige karakter van de Twentenaar kun je dit niet laten staan. Voor mij had het heel anders gemoeten. Laat jullie ja ja zijn en het tweede stukje (“en jullie nee, nee”) moet volgens mij vertaald worden met: *ja, ja, daarover moeten we het nog eens een keer hebben.*” Een bulderend lachsalvo in de zaal was het gevolg. Blijkbaar werd hier een herkenbaar stuk volkskarakter bloot gelegd.

Thuis maar even gauw gekeken hoe de Grunneger biebel deze netelige kwestie heeft opgelost. Daar staat: “Mor joen joa mout joa wezen, joen nee, nee. Wat doar nog bie komt, deugt nait.” Kennelijk zijn de Grunnegers niet zo goedaardig als de Twentenaars. Maar het wordt nu wel erg interessant hoe deze uitspraak van Jezus in de Stellingwarver Biebel - over enkele maanden te verschijnen - zal worden “hertaald”. De geschiedenis leert ons de Stellingwerfers kennen als een uiterst eigenzinnig volkje. Niet voor niets kregen ze als “rijksonmiddellijken” al in de middeleeuwen een aparte politiek status. Ze hadden niets met de plaatselijke politieke potentaten te maken, ze vielen rechtstreeks onder de Duitse keizer. En tegen hem zullen ze vast wel eens een krachtig “nee” hebben laten horen. Daar zie ik hun voorouders wel voor aan.

Nu nog hebben de Stellingwerfers naar mijn smaak een opmerkelijk sterk eigen regiobesef. Dat klinkt door in het gebruik van de naam Friesland, zoals ik een tijdje terug mocht ervaren. Hoewel hij in de gelijknamige provincie woont, zegt een Stellingwerfer: “k ga Friesland in,” als hij in Sneek of Heerenveen op bezoek gaat. Hij gebruikt ook vaak de aanduiding het “Friese Friesland” als tegenstelling met het eigen “Stellingwarver Friesland”.

Hoe zullen die eigenzinnige Stellingwerfse vertalers Mattheus 5.37 nu behandelen? Ik denk dat we zo’n goedaardige toevoeging, als onze Twentse vriend voorstelde, in het Stellingwerfs wel kunnen vergeten. Zou het niet eens uit kunnen draaien op: “Laat uw ja ja zijn, en uw nee, nee, en nogmaals nee.”? En de vertalers zullen zich zeker kunnen vinden in de Groningse toevoeging: “Wat doar nog bie komt, deugt nait.” Zeker weten we niets, we zullen nog enkele maanden in spanning moeten wachten.

*Dick van Niekerk, Goirle (Noord – Brabant)
zelfstandig journalist en bezig aan een serie over Strektalen in Nederland.*

In 1995 stuurde Jannie D. uut Wolvege veur de Oolde Pookpries zoe'n 120 mit de haand schreven bladzieden in van een vertaeling van 'Bekende oude volksverhalen'. Jannie het doe liekewel de pries niet wunnen, dat wodde Jan Oosterhof van Steggerde. In een brief van de 'Warkgroep Oolde Pook-pries' wodde Jannie liekwels slim prezen veur heur wark en ze zollen et prachtig vienen as heur vertaeling nog es op de legere schoelen inzet wodden kon bi'j et vak Hiemkunde. Daor is neffens oons an now toe niks van kommen mar wi'j vienen de verhaelen ok best de muuite weerd...

-.---.--.

Een keizer as dokter

Op een dag kuerde keizer Jozef II alliend deur de straoten van Wenen. Hi'j was as gewoon burger in de kleren. Gieniene herkende in him de keizer. Een jonge knaop hul him an en zee: "Och, meneer... hebben jow asjeblief een gulden veur mi'j?" De keizer bleef staon en keek de jonge an. Dan zee hi'j vrundelik: "Een gulden? Me donkt, dat is gien kleinigheid. Ik geve je ien kwattien. Daor zuj' ok tevreden mit wezen." "Nee, nee, meneer," zee de jonge gehaost, "Een kwattien kan mi'j niet helpen... Ik wil een dokter haelen veur mien zieke moeke, zien jow... En zoe'n dokter komt niet, a'k him minder as een gulden betaele. O, meneer... ik smeeke jow, geve mi'j asjeblief die gulden. Jow redden d'r mien moeke mit."

De vraogende blik in de betraonde ogen van de jonge knaop troffen de goedhattige keizer. Hi'j pakte zien beurs uut de buse en gaf de jonge een gulden. "Hier," zee hi'j, "gao now mar vlogge naor de dokter. Mar veur daj' gaon moej' me eerst vertellen hoe'j hieten en waoj' wonen." De jonge vertelde dat en bedaankte de meneer veur de gulden. Mar dan vleug hi'j vot, om naor de dokter te gaon. "Beterschop mit je moeke!" reup de keizer him nog nao. Mar de knaop heurde dat al niet meer.

De keizer gong in zeuven haosten naor et adres, dat de jonge him opgeven hadde. Hi'j kende et pad op zien doempien in zien geliefde stad Wenen. Zonder muuite vun hi'j dan ok in iene van de achterbuurten et bedoelde husien. Hi'j beklom een donkere, steile trappe en vun doe inderdaod een graotmaegere vrouw. Ze lag op wat vodden en jammerde et uut van de piene. Doe de zieke vrouw voetstappen heurde, keek ze op. "Bin jow de dokter?" vreug ze mit een zwakke stemme. "Ja, moedertje," zee keizer Jozef. "Vertel me mar es wat jow scheelt."

De zieke vrouw vertelde him van heur aarmoede. En ok van de dood van heur man, een oold-soldaot, die in de Zeuvenjaorige Oorlog zo dapper mitvochten hadde. Et praoten kostte heur muuite. Dat zag de keizer dudelik. Daorum zee hi'j: "Stille mar, moedertje. Ik weet now alles al van jow. Ik zal jow een recept veurschrieven. En ik hope van hatte, dat et een goeie uitwarking hebben zal." Hi'j scheurde een blattien pepier uut zien opschriefboekien en schreef daor wat woorden op. Dat legde hi'j op 'e taofel. "Et beste mit jow," zee hi'j vrundelik "en beterschop!"

Een klein posien naotied, de keizer was nog mar krek vot, kwam de jonge de trappe op. "Moeke! Moeke!" reup hi'j mit een overslaonde stemme. "Ik hebbe een dokter veur je!" En een posien laeter ston d'r inderdaod een dokter an et bedde van de vrouw. De wedevrouw keek verbaosd. "Hoe kan dat now?" zee ze. "Daegen en daegen he'k ommenocht zocht om een dokter... en now kommen d'r twie aachter mekeer..." De jonge keek zien moeke ongeleuvig an. "Eerlik waor, mien zeune," zee ze. "D'r was hier krek ok al een dokter." Ze beschreef him zoe'n betien, hoe die dokter d'r uutzag. "Dat kan gieniene aandere west wezen as de meneer, die mi'j een gulden geven het!" zee de jonge.

En doe vertelde hi'j zien moeke van de ontmoeting op straote. Wiels moeke en zeune mekeer heur veralderaosie vertelden, luusterde de dokter andachtig mit. Op een geven mement zee hi'j: "Het die dokter jow ok wat veurschreven?" Ja... op 'e taofel ligt et recept," zee de zieke vrouw. Ni'jsgierig naor wat die zonuunde dokter de vrouw wel veurschreven hadde, greep de dokter et recept. "Now, now!" reup hi'j een tel laeter verbaosd uut. "Zokke recepten kan een dokter uut Wenen niet veurschrieven. Dat kan alliend de keizer. Hi'j moet hier west wezen. Op vertoon van dit stokkien pepier zullen ze jim vuuftig dukaten uut de keizerlike kas betaalen. Daor kuj'm anstarkend eten veur kopen. Neffens de keizer is dit et ienigste, wat neudig is om beter te wodden."

Och, wat weren moeke en zeune bliede mit dat bericht. "Die lieve keizer," staemelde de zwakke vrouw. Mar de keizer leut et niet alliend bi'j die gift. Hi'j schreef nog een bedrag uut veur de vrouw, zodat ze heur zeune een goeie opvoeding geven kon.

Jannie D.

Roely...

Persoonlik vien ik Roely al peer jaor de beste schriever (en veural ok dichter) van de Stellingwarven. De iene nao de aandere pries vaalt heur dan ok toe. Op maendagaovend 23 november 2009 moch ze op et gemientehuus van Oostaende (saemen mit kleindochter Renée) de Stellingwarver Schrieveri'jepries in ontvangst nemen.

Ok van disse kaante nog es hatstikke fielse teerd en ik bin dan ok hatstikke bliede dat ik op 28 jannewaori 2010 (*Nationaole gedichtedag*) op 'e Jouwer saemen mit Roely in et Fryske Sirkwy optreden mag.

pb

Ooldhiedkaemer...

Ten 1ste : De kadotip die wij mochten ontvangen bij de opening van de Oudheidkamer was een bedrag van 500,00 euro die naar de stichting Legona is gegaan.
Ten 2de : Over ca 3 weken zal ook de jaren 50 keuken in onze oudheidkamer klaar zijn en dan zijn we helemaal ingericht en is iedereen van harte welkom.
Verder wenst het bestuur jullie en alle lezers een goed uiteinde toe.

Andries Vallinga, oudheidkamer

Lieve meneer...

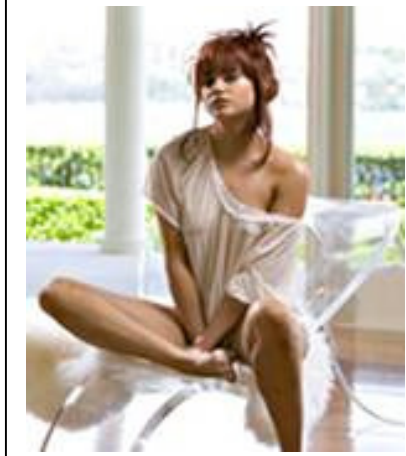
Lieve meneer...

Lieve, lieve meneer De Vries,
Hoe lang is het nu al weer geleden, dat we contact
hadden, 4 maanden?, een half jaar?
Té lang, echt véél te lang.

Elke dag denk ik aan u en ik hoop toch zo, dat het
wederzijds is. Natuurlijk is het internetliefde, maar
dat is modern, het hoort er tegenwoordig bij.
Maar de manier waarop u zich uitdrukt, laat niets
aan de verbeelding over. Steeds wanneer er een
bericht van u op mijn scherm verscheen, zwijmelde ik.

Om mijn hartstocht voor u tot uitdrukking te brengen schenk ik u mijn foto, gepaard
gaande met een gedicht.

XXX Annelies

‘k Wil

‘k Wil met je rocken, ‘k wil met je vrijen,
of loom slenteren langs het strand.
‘k Wil met je grienen en schaterlachen.
‘k Wil in je bijten als in een knapperige croissant.

Na een hete douche zul jij mij drogen.
Na die wilde en onstuimige nacht.
‘k Zal je als Aphrodite tijdloos beminnen,
eerst vol passie en vurig daarna weer zacht.

‘k Wil met je tongen midden op straat.
Maar ach mijn liefste, ik wil nog zoveel meer.
‘k Wil je opvreten als een Big Mac,
omdat ik je zo ongelooflijk heftig begeer

Annelies Strik

Advent en Kerst 2009

Als christenen bereiden we ons voor op Kerst. Velen gaan naar de kerstnachtdienst. Ze gaan letterlijk door de nacht om bij het licht van Kerst uit te komen. Ook individueel bereiden mensen zich voor. Elke dag gaat er een venster open in de adventskalender. In menig gezin staan kerststalsetjes uit heel de wereld. Ook de samenleving bereidt zich voor op Kerst. De kerstman beconcurrereert Sinterklaas.

In een christelijke boekwinkel hoor ik klanten zeggen: liever geen sinterklaaspapier; het is voor Kerst. Dat papier hebben ze niet. Maar toch, Anselm Grün ligt onder de kerstboom! Het is geen toeval dat juist in december meer winkels op zondag opengaan. Kerst - kerstinkopen - commercie liggen in eikaars verlengde. Dat is wel anders geweest in Nederland. Tien jaar geleden kreeg ik van mijn moeder het gedicht Vooravond Kerstmis 1944 van A. den Doolaard. Dit jaar sprak ik Maria van 14.

Den Doolaard schrijft over de gevoelens die het naderend Kerstfeest oproepen in een barre oorlogssituatie. Holland boven Lek en Rijn ziet eruit als een verdrongen land. Water bederft de aardappels die nog in de kuilen liggen. Op straat klinkt het geluid hol. Holland wacht koud en donker het Kerstfeest af. Hoe kan hier een kribbe staan? Er is immers geen snipper hout te vinden. Alles is opgestookt. De herders zullen het zonder vuur moeten doen. Er is weinig kans om een paar lendendoeken te vinden. De mensen dragen lompen aan hun lijf dat bevriest.

Advent wordt beschreven vanuit de realiteit van het dagelijks leven: honger en ontbering. Vanuit die nood is er een groot vertrouwen dat het Christuskind juist geboren wordt voor mensen in ellende. Als geen ander is Gods kind vertrouwd met de duisternis. Het kind wordt geboren waar de klokken zwijgen. In een land met prikkeldraad staat de geboortestal. Het Christuskind kent het verdriet en de boosheid dat leeft bij hen die Kerst '44 vieren.

Kerst is voor Den Doolaard het zichtbare bewijs dat het licht het wint van de duisternis. Maar die overwinning heeft menselijke ondersteuning nodig. Hij kon dit gedicht niet openlijk uitgeven. Stiekem worden er 650 gedrukt en verkocht. De opbrengst gaat naar het Verzet. Het Christuskind komt via de illegaliteit in veelvoud van 650 de huiskamers binnen. Wie echt gelooft dat met de komst van het kind van God iets nieuws begint, vertelt dat verder met alle risico's van dien.

De wereld van '44 staat ver af van die van 2009. Luister hoe Maria, een eigentijdse tiener, zich voorbereidt. Ook haar voorbereiding is geworteld in het dagelijks leven. Elk jaar zetten haar ouders een kerstboom in de woonkamer. Haar moeder kan de verleiding niet weerstaan om telkens iets nieuws te kopen. Maria vindt die boom wel mooi en gezellig, maar het irriteert haar ook. Dit jaar besluit ze haar eigen kerstboom te maken. Ze hoeft niet eens naar de winkels.

De conifeer die 's zomers op het terras staat, overwintert op haar kamer. Een boom heeft ze dus al. Nu de versieringen nog. Ze kijkt haar kamer rond en ziet haar verjaardagskaarten. Die zet ze tegen de pot aan. De schelpen die ze in de vakantie op Ameland

vond, zorgen er voor dat de kaarten niet omvallen. Wat heeft ze nog meer? Het sjaaltje en de haarknip van Jos. Drie zakdoeken van oma en het beertje van Ellen. Ook hangt ze het gedicht op, dat haar moeder haar gaf toen het op school niet ging. Trots kijkt ze naar haar boom vol met de goede herinneringen van het afgelopen jaar. Alleen het licht ontbreekt nog. Gelukkig is de batterij van de zaklamp, die ze tijdens de nachtwandeling op kamp gebruikte, niet leeg. Ze legt hem als een schijnwerper op de grond. Gaat op haar bed liggen en kijkt naar de boom. Het geeft haar een goed gevoel; een gevoel over licht en leven. Licht dat leven mogelijk maakt.

Twee verhalen, heel verschillend, hebben toch overeenkomst. Ze leveren kritiek op de eigen tijd; op de bezetter en op het bezeten zijn van bezit. Beide kunnen ze niet zonder licht en hopen op verandering. Den Doolaard vanuit de dood die in zijn land rondraast. Maria vanuit de overdaad en welvaart. Twee werelden die vandaag onze wereld uitmaken. In welke wereld ónze wortels liggen heeft te maken met ons betrokken zijn met het kind Immanuel: God met ons in dood en overdaad.

Erica Plomp-den Uyl

De Kaeter

Mien tante 'ef een grieze poes,
En mien ome meestal een kaeter.
Jao daegelijks is ie ledderzat
En springt soms zomaar ongevraagd
bij mien tante in 't bubbelbad.

Maor soms drinkt zij óók een glassien.

En is dan strael bezöpen en ledderzat.
En dan enkele glaezen laeter
Zitten ze mit zien állen in 't bubbelbad,
Mien ome mijn tante,de katte en de kaeter.

Giele van de Kaampe

Dit was vanzels
een mooi plakkien west
veur jow gedicht...

Kuwwe aandere keer
op je rekenen..?

Winterfair in Zwartsluis

Op Maendag 14 December wordt in Museum Schoonewelle in Zwartsluis een gedichtenaovond organiseerd. Maar liefst 7 dichters uut de Kop van Overijssel presenteren zich dizze aovund en dregen veur uut eigen waark. De heer Knoef uit Zwartsluis heeft de algehele leiding.

Leden van de skrieverskring Noordwest Overijssel bin-n goed vertegenwoordigt. Te weten Doortje Stam, Corry Overmars, Carla vd Veen, Riek vd Wulp, Femmy Woltman, Jan Timmer en de heer Meuleman.

Aanvang 20.00 uur.

Entree is 2.50 euro incl.koffie/thee bij aanvang.

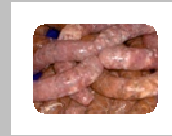
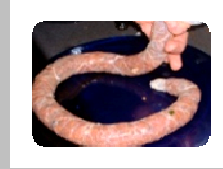
Peerdeworst...

Opoe van de Kaampe
De recepten van Opoe van de Kaampe bint wereldberoemd.

Peerdeworst

een beetien peerd weegt schoon an 'd 'oake zo'n slordige 300 kilo

recept'n veur Grunn', Drenthe, Overiesel en een stokkien Gelderlaand

De Daarms

't-Peerdevleis

De Vleismeule

beetien 'hussel'n

Volprop'm moar

Now moëj neet denken, dat peerdevleis nog overal te koop is, 't eten van peerden is een beetien uut de mode ereuken, ie zien nog welies een old peerd op maarkplaese te koop stoan, moar begun doar now moar neet an., ie moën net al ene kennen dee een geschikt neet al te duur peertien 'ef stoan en ie moën netuurlijk een beste vriezer 'em....een peerd slachten valt ook neet mit, ie vroang oe of, "oe krieg ik zo'n peerd dood"?..., joa ie moën uutkieken, dee krenge kunt lilluk schuppen en veural as ze weten da'j ze dood willen maeken..., moar as zo'n peerd dan eenmaal uut 'eschaekelt was, dan zee Opoe oltied

“Weer een peerd, dat neet meer galoppeert”

Wat bi'j neudig?

Peerdesvleis, daarms en een ge'aktmeule.

Meak een fiene miks van de volgende ingrediënten:

- 1 eetlepel venkelzoad**
- 1 eetlepel paprikapoeier**
- 1 eetlepel gemealen korianderzoad**
- 2 gemealen peperties**
- 5 teenties knoflook**
- 2 eetlepels olief-ölle**
- 1 eetlepel fien zolt**
- 1 'alve eetlepel gemealen peper**
- 1 flinke versnipperde siepel**
- 2 eetlepels versnipperde peterselie**

Loat de daarm een uurtien in kold weater weken. Speul om ook aan de binnenkaante en dan as een tuunslange an de kraene vaaste te maeken en disse lös zetten. Leg 't peerdevleis een uurtien in de vriezer. 't mot good kold of 'alf bevreuren wezen.

't peerdevleis eerst maelen, voeg doarnoa de kruden too en probeer dit glibberige mengseltien vervolgens weer in de daarm te drokken. Ie kriegen dan wel een teringbende, moar ie moën d'r wat veur over 'em.

Skoef de daarm over 't vulstuk van de ge'aktmeule en vullen moar, een kiend kan vaarder de wasse doen.

Zeg dat peerd teeg'n zien merrie
wi-j word'n vermeal'n
en vermengd mit peper, zolt
en kerrie

In please van op ons te ried'n
meak'n ze ons dood
En goan ze ons in stokkies
snied'n

Veurbi-j dee tied'n van weleer

Vaarwel mien merrie
Ik zie joe in de worst wel
weer

Steenwiek
Giele van de Kaampe

In de nacht...

Weg van et daglocht wordt afval estort,
en roofdieren slaon hun slag:

In de nacht

De nacht dempt alle geluuden
Het duuster wordt as een deken
over meense en dier espreidt
Bloemen bin-n al veurbereidt
op een stille, rustige nacht

Het waekzum oge van het gedierte
Zo de naature het ef evormt
Het giet een eigen leven leiden
As veroveraars zich veurbereiden
Op de zwarte nacht

Er schôffelt heel zaachies
Een voetstap over de stille weg
Geluudloos wordt mit vaaste hand
Eigen restanten weg ewaarkt
In de donkre nacht

Wanneer bi-j de eerste zunnestraolen
Alles en iederiene wakker wordt
Bin-n meense en dier best tevreden
Verget, wie en wat er ef eleden
In die donkere, zwarte nacht

Ogen spieden
Monden zwiegen

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

Golfkollum (12)...

De broek en de rok

Heur naeme is Antoinetta en ik hebbe heur zeggen heurd: "De broek betaelt en niet de rok." Dit stielstokkien over manluden en vrouwluden ligt zogezegd op straote. Gelok ligt daor allange, zoaj'm weten...

Zegge de veurnaeme veurnaeme Antoinetta es voluut en hadde-op en ok heur woorden: "De broek betaelt en niet de rok." Et bin veurnaeme woorden die allieend passen bi'j heur veurnaeme veurnaeme. Butendat gaon ze over weerden en norms op et golfveld. "De broek betaelt en niet de rok.", bin zorgvuldige woorden en ze bin toegelieke lollig.

We verkeren ditkeer dan ok in de hogere golfkringen - of wat daor veur deurgaot. Is de etikette van et betaalen deur de heren van de koffie veur de dames d'r allieend veur de sociaal-ekonomische hogere kringen? Zoas de leden van de Twiede Kaemer te gaasten gaon bi'j Heure Keuninklike Hooghied mit as gevolg van heur heuren en heur zien en veerder zwiegen? Graeg heur ik van de meensken die dit lezen per ommegeonde zokke indrokwekkende woorden en verhaelen uut de betere kringen. Alvaast een protte dank. Ik komme niet uut de kringen van de hoge bomen. Ze vangen mi'j tevule wiend. Ok al perberen goenend heur uut de wiend te holen deur een vekaansie-kesteel bouwen te laoten op een wiendli'j en haost onbewoond eilandgebied.

Disse inleiding is wat lange uutvalen. Mien exkuus daorveur. Et onderwarp da'k diepegaond an de odder stellen wol, zol de golfetikette wezen. Ik kot et now wat in deur mar ien veurbeeld van die etikette uut te warken. Ik bin now even een broek en gien rok. Aj' as broek je golfballe van de ofslag niet veurbi'j de ofslag van de rok slaon, dan gaot de rok d'r van uut daj' as broek nao ofloop van de 18-holes de koffie betaalen op de 19-hole. En de 19-de hole is te vergelieken mit de dadde speulhelte van een voetbalwedstried. Now hewwe et weer over een kantine en niet meer over een resteraant.

Ik vuul mi'j thuus bi'j de meensken die mit mi'j speulen in disse dadde speulhelte van een voetbalwedstried.

Waorvan akte.

anne bult

Kopstokken

Half December kan iederiene Kopstokken verwaachten mit een dik nummer. Het is per slot tied veur lezen. Televisie gewoon uutzetten. De gedichten, verhaelen die opni-j weer in Kopstokken staon worden bewaerd en ook dat verhael van joe!!! Kom er mee veur de dag. Et is toch jammer dat niet meer mensen dit kunnen lezen omdat ie et in de lae laoten liggen. Wie skref bewaerd wat.

De Redactie
www.kopstokken.nl

Sammie...

Wi'j kregen een riegel verhaelties van iene die in heur kienderjaoren en een hiel schoft daornao, in de Westhoeke woont het. Ze geven de warkelikhied an, zo zi'j die in de dattiger jaoren en in heur veerdere leven mitmaekt het. De verhaelties staon allemaole op himzels, bin oorspronkelijk mit de haand schreven en zullen zolange as de veurraad strekt bi'j toeren 'An de Liende' hongen wodden. De verhaelties bin schreven onder de verschoelnaeme: *'Sammie', Verhaelties uut de Westhoeke.*

.-.-.-.-.

Tillevisie...

Oflopen veurjaor wa'k ziek; ik hadde een opperaosie ondergaon en mos een steugien in et ziekenhuus blieven. Doe 'k weer thuus kwam mos et bien op 'e stoel in de rust. Wat gaoj' dan doen? Juust, tilleviesie kieken, de hiele dag. 't Is een mooie ofleiding en d'r is keuze zat en dus altied wel wat om te kieken. Ik vermaekte mi'j d'r omme-raek mit. Dan gaon je gedaachten weeromme naor de jaoren tussen 1955-1960.

Hooguit vufe die op oonze boerestreek tillevisie hadden en dat koj' geweer wodden an die grote antennas mit die harken d'r an die op et dak of an de schostien monteerd weren. Seins kwammen we bi'j meensken op visite die zoe'n ding hadden en dan keken we oons de ogen uut en je raekten d'r niet over uutpraot hoe mooi as zoks was, veural de netuurfilms. De uutzendings begonnen vaeke om 7 ure en weren om een ure of elf weer oflopen. Veur de kiender begon et pergramme op woensdag- en zaoterdagmiddgs een half ure eerder. Dan was et een drokte van belang mit kiender bi'j goenens die zoe'n tillevisie hadden. Ze zaten dan op 'e vloer en dreks naodat et kienderpergramme oflopen was gongen ze weer op huus an. Et was twie keer in de weke feest veur de kiender in die tied.

In 1959 kregen we zels tillevisie. Mien man en ik hadden besleuten om een twiede-haanse an te tugen. Wi'j mossen altied hadde warken en konnen haost nooit vot, we kwammen nargens dus we kochten d'r iene. En mien man had geliek! Vanof die tied hadden we woensdags- en zaotergmiddags een tritse kiender op vesitie om tillevisie te kieken. Een uurtien, lekker zittend op 'e vloer, lekker waarm veur de kachel, gezellig mittenneer en dreks naodat et pergramme oflopen was weer op huus an en tot de volgende keer. In de eerste jaoren was alles nog in zwat-wit. Mar een posien koj' kieken in de weke mar alles was prachtig en we geneuten d'r volop van war d'r zoal uutzunnen wodde.

Now hej' haost alles al een keer zien, de hiele wereld het al bi'jje in huus west. Haost op etzelde mement as et gebeurt bi'jglieks in Amerike kuj't ok al geweer wodden. We bin vreselik verwend en zeggen wel 's dat de tillevisie ok niet vule was van-aovend. Verwend biwwe dus mit zoe'n ding mar we kun d'r ok een boel van leren. Jammergenoeg ok veul onheil en tamtaosie. Alles het twie kaanten. We zitten wel alle aovens veur et kassien en praoten doe'we niet meer.

Sammie

Niveau verschil

(deel II van III)

De joaren waern henne e-goan en ut leven was verder e-leupen. Jannes en Roelien waarn een kliene camping begonnen, op ut laand noast unnie boerderijgie. Zie hadden nog al wat muuite had mit de gemeente want die zagen een camping helemaele niet zitten. Moar Jannes was een paer keer wezen proaten mit de burgemeester en uiteindelik hadden ze toch de toestemming e-kregen, zo dat ze konden beginnen. Nouw was de zuune van Aagje, Paul al een grote flinke jonge e-worden, die al goed mit kon helpen op de camping. Hi-j was naarns te min veur, alles pakte hi-j an tot groot plezier van zien opa Jannes die staepel op die jonge was.

Noa een paer weken hard waarken was de camping klaor en konden de eerste gasten koemen. Zie waarn best trots op ut waark wat ze verricht hadden. Jannes had via een kennis die bi-j de kraante waarkte een paer advertenties loaten zetten, en op een zundagmiddag kwaam de eerste kiekers langs. Ieder iene was entoesiaast en al gouw hadden ze veur de zomer een paer plekken verhuurd.

Moar ut noodlot sleu toe. Op een nacht begon ut te stormen en te regen. Jannes was er niet gerust op. Achter op de camping stonden nog een paer bomen die ze eigenluk weg hadden moeten haelen omdat ze dood waren moar zie waeren ur niet an toe e-keumen. Doaromme ging Jannes nog even kieken hoe ut ging. Wat ur precies is gebeurd weten ze niet, moar waarschiynluk is ur een takke van de bomen of e-waait en hef die Jannes e-tröffen want zien kleinzuune Paul die ging kieken woar zien opa bleef hef um e-vunden. Zie hebben de dokter der nog wel bi-j e-haelen moar ut was te laete, zie hoefden um niet meer noar ut ziekenhuus te brengen hi-j was al overleden. Een drama veur Roelien en veur heur dochter mit de vriend Gert en Paul die toch al zo stapel op zien opa was.

Na de begrafenis (die drok bezocht wörd want hi-j was nogal geliefd in ut dorp) mossen ze toch weer de droad oppakken al was dat nog zo moeiluk. Nouw hadden ze de zaakies wel bescreven bi-j de notaris moar zie waarn Karel vergeten. Omdat Aagje e-trouwt mit um was en erfgenaame, deelde hi-j ook mit want zie waarn nooit e-scheiden. En dat was bi-j Karel niet tegen dovemansoren e-zegd want die was ondertussen ook zo keal as een luus. Hi-j had alles verzuupen en noar de vrouwgies e-bragt. Vierentwintig vriendinnen had hi-j had en allemoale weg e-leupen sommigen ook nog zwanger ook, zodat hi-j doar ook nog veur mos betaelen, woar hi-j uut allemacht onderuut probeerde te koemen, wat um oardig lukte want van een kaele kieppe ku-j niks plukken.

Dus op een middag stopte ur een grote olde auto op de dam en doar kwam Karel uut stappen. Hij wilde wel eens kijken hoe het met zijn zoon ging want hij had vernomen dat de jongen zijn Opa was overleden en daar wilde hij hem in steunen, daar ben je toch vader voor. Zijn pa-pa was ook pas overleden en hij wist dus hoe die jongen (waor hi-j de naeme niet eens van kende omdat hi-j um nog nooit e-zien had, hi-j wustte dat Aagje zwanger was maor dat was ook alles), zich voelde. En nouw hij er toch was wou hij zich aanbieden om zijn vriend een goede notaris te vraegen of die de finaciele zaken wilde afwikkelen want dat zou toch voor gewoone mensen een wirrewar van regeltjes zijn.

Zie hebben um de deure veur de neuze dichte e-gooit. Zie vonden ut as gewoone meensen niet de muute weerd om nog verder mit um te proaten. Moar Karel reuk geld en dat leat hi-j niet zitten. Een weeke laeter hadden ze al een brief van de notaris in de brievebusse of ze de finaciele boekhouding wilden overleggen zodat er een verdeling van de bezittingen kon koemen. Zie waarn flink uut ut veld e-sloan, dat zo iemand die nooit aargens om e-geven had unnie dat kon an doen.

Moar der kwam locht an ut ende van de tunnel, want Karel was dan wel niet e-scheiden moar hi-j had zich in de gewoone boern meensen vergist. Jannes had in samenwerking mit de notaris uut ut dorp de zaken wel degeluk goed op papier e-zet. Karel kon overal of blieven. Degene die 't langste leefde had alles, dus hi-j mos noch een flink tiedtie aedem haelen.

Harm Cramer

On, Heliopolis of Iunu...

D'r wodt wel es zegd - en nog vule vaeker docht -: die jonges doen mar wat. Dat mag dan misschien zo lieken mar is beslist niet waor vanzels. As 'die jonges' wat tegenkommen dat ze niet hielemaole - of hielemaole niet - begriepen dan pluzen ze dat vanzels wel hiel goed nao.

Zo kwawwe in een eerder versie van de NBV de plakname On tegen. In een laetere versie was dat opiens Heliopolis wodden. Zoks, daor stroffelt oons analyse-vertael-komputertien vanzels over en dan gao'we zoks es even nao. In dit veurbeeld bliekt et zo te wezen dat een protte Biebels de plaknaeme On bruken mar de laeste versie van de NBV keuzen het veur de wat ni'jere naeme, Heliopolis. Et gaot wel om precies etzelde plak. Et is gewoon de Griekse naeme van dat plak dat vandaege-de-dag een buterwiek van Cairo in Iegypte is en daor Iunu hiet. Dit plak Iunu, On of Heliopolis wodt ok wel zien as et plak waor de 'schepping' ontstaon is en waor de aldereerste vaaste grond uut et waeter opkwam uut de oerzee 'Nu'.

Alles van de Biebel wee'we (nog) bi'j lange nao niet, mar om now te zeggen - of te daenken -: die jonges doen mar wat, gaot oons now krek even te veer...

Leu en potleu...

Leu en potleu

(Vriej noar Lou Reed: Walk on the wild side)

Kwast-Jan har t aait a wa met de pieleman
Knapn op n Kreidler kats noar Amsterdam
Scheern zik de been op de wc
Deu zich op en kiek: hee was ne zee
Ik zeg: Joa joa. En zoo he'j leu en potleu (2x)

Leida kwam um leefde, en oet Loster
Zonne striekplaank, mer wa zoo geal as botter
En al was t genne kleatermöl
An t moondweark har zee bes wa völ
Ik zeg: Joa joa. En zoo he'j leu en potleu. (2x)

En de deernkes doot van: doe de doe.
Joa, dat doot ze.
Hennie deu t van zien leavn nich veur niks
Hee har zat klaantns en dee betaaln um fiks
Noe is e min en niks te drok
Hef gin gat meer in de boks
Ik zeg: Joa joa. En zoo he'j leu en potleu. (2x)

Dat he'j.
En stumpkes.
Gerrard gung van de piln zoo onwies hard
Dachn hee was James Dean vuur nen dag
Heanig-an doon, dat was nich wat
t Gung der of en noe hef e t had
Ik zeg: Joa joa. En zoo he'j leu en potleu. (2x)
En de deernkes doot van: doe de doe.

Goaitsen van der Vliet, in et Twents

leu en potleu - lett. mensen en potloden,
hier: mensen en mensen
deu zich op - maakte zich op
kleatermöl - spraakwaterval,
iemand die voortdurend praat
heanig-an - voorzichtig, kalm aan
gin gat meer in de boks hebn - broodmager zijn

Bolding verteld (18)...

Goi'j allemoale. Ja wi'j bint er nog wel heur! De zomer wat deur e'sukkeld, mar et giet now de goeie kaante op. Van uutstellen kwam gien ofstellen en de hele moand September he'w et weer as van olds noar et zin had in oens olde kikkerlaandtien. En gelukkig gien trammelant mit allerhaande kwoalties. Gloepens mooi weer, netuurlik veur oe vanzults ook. Allent die drokte op de weg, dat was wel ies wat te veule van het goeie, meinsen, meinsen wat een verkeer. Dat is in oens Ontario dorpie wel aans heur. Wi'j hebt hier mar ien oranje knipperlucht en daor hoof niet iens veur stille te stoan.

Mit olde kunde ook nog wat oaver de grenze e'keken, net oaver de Duutse grenze in et plaatsien Bentheim. Mit plat proten en de knippe niet thuus loaten koo'i der nog een ende hen. Now, in Gent was et ook 'schoon' heur. Wat hebt die luu toch een mooi toaltien! Ik magge der gerne noar luustern. Een jong knullegien hef oens wat rond e'vaart en van zien sappige verhaalties heb't wi'j geneuten. Wus ie wel dat Karel de Viefde doar e'woont hef in begun van viefteen honderd of zo. Now dat was mi'j nog eem een drok kereltien! Et ventien vertelde oens dat die wel een dartig vrouwen had har en zoon kleine tachtig kiender in de wereld e'schupt hef! Now daor worden wi'j wel eem stille van. De vrouwluu in oens gezelschop hadden daor ook nog heel wat oaver te zeggen mar dat hold ik mar onder de musse.

Toen wi'j weer weg gungen he'w in de auto nog uut volle borst et olde klokke Roelandt e'zungen. Dat giet oaver disse stad. Dat varsie was altied ien van de Valerius gedenkklanken die de meister oens vake leut zingen. Wi'j galmdem et dan altied uut. Zo hard meuglik. De muren van et olde schoeltien stunden der hoaste van te trillen.

Oaver taal e'spreuken. Geertien en ikke kun't oens nog best redden mit de Nederlandse toal, ook al zeg ik et zulf. Mar et mus zo ween dat wi'j op en zekere dag mit de trein naor Moppel mussen. De hele weg har wi'j gezelschop van twi'j kwetterende vrouwluu, ik denke van een roem duuzend weken. Ze preuten zuver Nederlaands mar et gung zo rap dat oes de helfte ontscheut woar ze et oaver hadden. Et vul oens ook op dat ze vake 'ja' zeiden ook verscheiden keer achter mekare.

Vanzults he'w oenze olde teneel kammeroaden uut Noordwolde ook nog een daggien op e'zucht. Bi'j Nimda en Sannie is et altied gezellig in hun olde pliesieburo. Ze bin't niet meer zo rap op de bienen as vrugger, mar schik he'w altied nog. De komputer is gewillg um mekare wat bi'j te hollen oaver oens wel en wee. Ook sturen wi'j mekare goeie moppies oaver of aandere levenswiesheden. Zo ha'k onlangs wat deur e'stuurd oaver twi'j patienten in et ziekenhuus. Dat berichien hef zo zien ronde e'doane en waoarchtig belaad in een preke in ien van oen karken! Now wat zeggie doar now van? Toen ha'k et an mien Geertien vertelde zei ze: dat is now wel et leste wat ik van oe verwacht harre.

Mar goed, et is weer neug tied da'k oe wat meer verhalen oaver mien ervaringen uut de oorlogstied vertelle. Um eem mien veurgoande stukkies weer wat op te rakelen... Ik bin op e'greuid op een klein boerengedoegien achter et ziekenhuus in Moppelt as jongste uut de huusholding mit nog een koppel oudere breurs en zusters. De inval van de Duutsers in negentiendeveertig kan'k mi'j nog best veur de geest halen. We waren net an et middagmaal, toen ze mit peerd en wagen en allerhande schietspul langs de Hoogeveinse voart binnentrukken. Ieder iene leup mar zo bi'j de toafel weg um et spektakel te zien. Et was in de meimoand en wi'j harren net lekkere sloa uut de eigen tuun.

Disse keer wil ik et ies hebben oaver de winter van negentien honderd en veer en veertig; veur veule meinsen de hongerwinter. Veurdat ik doar an begunne mu'k oe nog wel eem veurhollen da'k toen een joar of negen old was en mi'j alles niet zo goed meer bi'j e'bleven is. Mar et mieste dat ik schrieve is woar gebeurd.

Ondertussen, allemoale goedgoan, van

Geertien en Henke

komputer adres: hbolding@gmail.com

Tongbloare en volk an de baander...

Een bulte boeren hadden dit joar tongbloare onder et vee. Dit was een barre besmettelikke ziekte die de koe'n vake kreupel maakten en ze kregen ook bloaren op de tonge. Dat mus ze wel oardig zeer doen want ze wollen vake heel slecht vreiten. Now as een melkoe niet vret gef die ook niet veule melk. Bi'j oens waren allent Bassie en Snupie, de twi'j nijje koe biesten, een poosien van de melk e'west. Va vund dat de schade nog al mit vul want ze mussen toch gauw dreuge.

Op weg noar schoele zagen wi'j wel dat er minder melkpullen an de weg stunden as aandere. Iedere boer die ziek vee op zien bedrijf had kreeg een groot plakkaat mit

**MOND en KLAUWZEER
BESMET GEBIED**

toe e'stuurd. Die mus ie dan zo opplakken dat iederiene et zien kun en niet op et arf kwam as ze der niks te maken hadden. Bi'j oens zat et op een paar planken van de heuschure, die mit de konte noar de weg stund.

Op schoele was et de leste tied nog al ruzig. Wi'j zagen now geregeld vrumde kiender opdagen en partie aandere bleven zo mar weg. De nijjen kwamen overal van doan. Meer evakees uut Limburg en Brabant en dan de leste weken ook een paar Hollanders. Die waren hier bi'j familie. Ze vertelden dat ze thuis honger leden en doaromme noar disse kaante e'stuurd waren. Now ze zagen der wel arg mager uut en hadde lange niet zoon gezonde kleur as oens. Antmit heurde ie der wel iens iene zachies reren veur hun va en moe en ze staken aandere, die ook heimwee hadden, an. Et was dan vake een heel gesnuk en de juffer had et er mar drok mit um ze weer wat op te fleuren.

De serene joelde now ook veule meer en we scheuten now wel rapper onder de baanke. Moppelt was de leste tied al een paar keer bombadeert en wi'j kregen de bosschop van huus mit um verzichtig te ween. Ie wussen nooit woar en waneer et gevaar kwam opduken. Dan was er nog wat aandere. De meester had zeggen e'kregen dat hi'j zunig mus wee'n mit de brandstof. Nijje koalen mus niet op e'rekend worden. Alle kiender kregen een papierten mit, mit et verzuuk an de olden um wat turf of goed brandholt noar schoele te sturen um zo de winter deur te komen. De miesten gaven goed geheur en in et stookhokke lag al gauw verscheiden zakken turf en heel wat brandholt. Et was allemoale niet zo dreuge en de rook van grote kachel stak vaak op de ogen. Deur al dat trammelant kwam er van leren niet veule.

Ie zagen ook veule meer meinsen an de weg. Vluchtelingen uut et Zuden en eitenhalers uut het Westen. Veule op fietsen mit massieve banden, handkarren, bakfietsen, kienderwagens en goa mar an. De miesten keken er slecht uut en hadden hele verhalen oaver de slechte toestan-

den in de grote steden en dat veule meinsen umkwamen van de honger. Vooral de ouden van dagen en meinsen die niet goed uut de voeten kunden hadden et min. In oenze contreien probeerden ze sierroaden en aandere spullen te verruilen veur eerpels, maal, vleis en zuks.

De boeren die an de harde weg wonen kregen dageliks bezuuk van dit soort meinsen. Ook de waarschouwing van tongbloare huld ze niet meer van de deure. Wij woonden een ende achteruut en de mieste stadsmeynsen wullen oenze stege niet op. Moe kun dat best begriepen. Op oens weggie was et vake zoer trappen, tenmienste as et e'regent har. Mar lieverloa, toen et mar arger worde mit de voedselnood, kregen wij ook meer geloop. Va mus niet veule van dit volk hebben. Vrugger hadden ze oens ook niet neudig. Hi'j har slechte ervaring mit die Hollanders toen hi'j in dienst lag. Die boerties uut et Noorden worden vake minachtig an e'keken. Moe dacht er wel aandere oaver en bi'j heur gung gien iene mit leige haanden weer weg. Va zei nog wel ies dat ze veul te goed veur disse wereld was.

Mar ien keer was va toch wel heel aandere. Et was een kolde Zoaterdag in Februari en et had die nacht wel een acht groaden e'vreuren. Ik hadde veur de de eerste keer dit winter de scheuvels onder op de olde sloot achter et huus. Et waren Friese deurlopers van Nooitgedagt. Ofdaankerties van mien breur Geuchien. Ik denke dat ze neudig e'slepen mussen worden mar aandere was er niks mis mit. Opiens heurde ik een haandkarre op oenze dam, een man en twi'j kienderties van mien leiftied duchte mi'j. Ze keken allemoale kold en elendig toe van mage-righeid. Ze vrugten noar mien va en ik heb ze op de baander e'wezen. Va die was op de dele an et stro snien.

Ik ware wel een beetien ni'jsgierig en hebt mitiene de scheuvels of e'doane. Et bezuuk was deur e'lopen en ik zagge va al buten komen. De man zei dat ze geern wat eerpels of wat aans wilden kopen. Va keek de handkarre zo ies oaver en vund dat ze al een heel vrachie hadden. "Nee" zei de man, "ik wou dat U gelijk had." En hi'j nam va mit noar de karre and sleug wat deikens terugge. Va deed ze weer gauw dichte en ik kun niet zien wat er lag. Ik worde gelieke weg e'stuurd um mien moe op te halen. Die was net drok in de snart an et reuren, dat mus ik mar deurdoen tot ze terugkwam. Now dat was ook wat, der was vaste wat biezunders op die karre.

Et duurde niet lange of moe was weer in de keuken mit die vrumde man en zien beide zeunties in touw. Ik musse dri'j borden op de toafel zetten en et was mar eem of ze waren allemoale an de snart. Ze zeiden niet veule. Moe vrug nog wel et ien en aander mar et was miest "Ja mevrouw" of "Nee mevrouw", en niet veule meer. De kiender zeiden helemoale gien boe of bah. Ik was bliede dat va de kop um de deure stak en mi'j noar buurman Freins stuurde. Hi'j mus direct komen. Now Freins begreep wel dat er wat biezunders was en hi'j kwm mitiene mit. Va leup mit hum achteruut noar de baanderhoek en ik kregde de bosschop weer noar moe te gaan. Doar was et nog altied een stille bedoening, kun wel een groeve ween, zo kuum zat iederiene der bi'j.

Freins was weer op e'stapt en moe smoesde nog wat mit va en die vrumde man. Va had een schone kiele an e'trukken en gung de dikke Belg anspannen. Now doar mus ik meer van weten en noa wat zeuren vertelde moe dat va disse meinsen in de veewagen van Freins noar de Lichtmis zul brengen. Vlak bi'j de watertoren woonde nog een achternichte. Zulfs kwamen ze bi'j Amsterdam weg. En et duurde niet lange of de hele karavaan, mit de leige handkarre achter de wagen e'knupt, was op stap.

Toen wi'j later in de middag tee drunke hef moe mi'j verteld dat va die dag wel niet terugge zul komen vanwege de spertied. Ie muggen in et donker niet bi'j de weg weizen. Hi'j zul wel argens op Stapperst plek vienden. Eerder wollen ze et nog wel ies op woagen mar de leste tied scheuten de Duutsers op alles wat beweug. Now wus ik nog nooit waorumme va zo iniens zo veul veur vrumde meinsen wol doen. Moe zei: "Ie wordt dat toch wel een keer gewaar. Ik mutte oe et zulf mar vertellen. Op de karre, mien jonchien, lag een dood kiend. Et was elf joar old en de reize deur de kolde was te veule veur heur e'west. Ze was al minnig toen ze weggungen mar gisteren is ze niet meer wakker e'worden." Now doar worde ik toch wel eem stille van. Ik vrugte moe nog of ze de name wus. Ze dacht dat et Leentje was. Ze heurde de jongens oaver heur mompelen.

Va is die aovend niet tuus e'komen. Roefien van de burenen hef der nog wel e'west. De beide vrouwluu hept het gebeurde van die dag nog weer ies deur e'proot. Ik ware toen al half in sloap en alles niet begrepen. Ik mut wel een wulige nacht had hebben en van alles an mekare baast. Een ni'j veerskalvien nuumde ik Leentje en moe gaf mi'j der zo iniens een dikke smok veur.

Henke Bolding

'Ebbie 't al 'ad ??

Gebons in de kop, 'aemergelap
 Neuse potdichte, pien in 't gezichte
 Pien in de strotte en kolde koez'n
 Lochtig in 't 'eufd, de oor'n an 't soez'n
 Pien in d'arms, kraamp in de daarms
 Polse an 't jaeng', de tonge beslaeng'
 Pien in de rogge en pien in de been'n
 Koorts as 'n peerd, d'ele dag niks weerd
 Stief as een ledder, een smaek.. getverderre
 Oong an 't troan-n en 'elemoale rood
 De kop en de been'n bin zwoarder as lood
 Taand'ngeklapper, alle daeng' slopper
 Kraek'n en steun'n van al dee ellende
 Koôm' van de piene neet meer overende
 De keel asmoar dikker, kold as 'n kikker
 Dan weer an 't gleui'n, d 'ele dag breui'n
 Twee veer'n bedden, de neuse der onder
 Een kruuke, dikke sokken en meer zôk gedonder
 Nachten en daeng' in 't bedde inneweer
 Proaten as 't lokt, moar de keel dot zo zeer
 'Oesten en rocheln, gekraek en gepiep
 Eén stok ellende, ze neum'n 'et: DE GRIEP

Mogge

Vol vas of vas vol...

Vol vas of vas vol...

We zitten an de eterstaofel. Veur mi'j staot een pepieren pak melk op 'e taofel. Mit da'k daor een glasvol van inschinken wil vaalt mien oge op et opschrift: "volle verse melk".

Mien gedaachten dwaelen van et eten en de miteters of en ik vraog mi'j of as disse - of een aandere - febriek misschien ok "volle niet-verse melk" verkoopt. Een vremde gedaachte..? Liekt mi'j niet. Waoromme het disse febriek d'r niet gewoon "verse volle melk" opzet..? Ik kan mi'j wel veurstellen dat ze ok "verse half-volle melk" verkopen. Of het dat d'r hielemaole niks mit te maeken..?

Mien gedaachten gaon mit mi'j op 'e loop en ik vraoge mi'j now dan ok in gemoede of as et van belang is of wezen kan, wat bi'jvoegelik naemwoord veuran staon moet. En bestaot daor dan een regel veur. Ik bedaenk meer veurbeelden: "een groot rood huus", "een mooie lange man", "een hadde koolde wiend" en gao zo mar deur. Mien gedaachten dri'jen et riegeltien es omme: "een rood groot huus", "een lange mooie man" en "een koolde hadde wiend". Waoromme he'k ze de eerste keer in die volgodder opschreven zo a'k ze opschreven hebbe..? Ik perbeer een verklaoring te vienen. Zit d'r een logika in de abc-volgodder..? Nee. Is de volgodder die 'k as eerste keuzen hebbe de 'normale' volgodder en gelt dat dan veur alleman of alliend veur mien gevuul..? Gek wo'k d'r van; now ja goed, dat wa'k misschien al een betien...

Hoe was dat riegeltien ok al weer, o ja: Meneer Van Dale Wacht Op Antwoord. Mar nee, dat het wat mit rekenen of alderdeegst algebra of wiskunde te maeken. M... O... L... V... K... O... ja, dat is 'm: Miening, Omvang, Leeftied, Vorm, Kleur en Oorsprong. Lao'k die es loslaoten op die "volle vasse melk". 'Volle' liekt me een Miening en vasse het mit de Leeftied te maeken. Zo te zien niks verkeerd an die "volle vasse melk". Een lange mooie man dan: lange is Vorm en mooie is een Miening. Bingo, hier was mien eerste gedaachte goed fout dus. Et moet "een mooie (M) lange (V) man" wezen dus. Now ja, en die "hadde (M) koolde (M) wiend is lieke goed as "een koolde (M) hadde (M) wiend" want dat hadde en koold bin wel slim subjektieve mienings vanzels. Hoe zol 't kommen mit "een bliksems mooie meid"..? En stel je veur as ze dan ok nog es gien kleren an het, want dan wodt et "een bliksems mooie blote meid", en omreden ze gien kleren an het - aandere was ze niet bloot - dan kan ze ok nog wel es 'hiete' wezen. "Een mooie bliksems blote hiete meid", "een blote hiete mooie bliksemse meid" en dan ok nog mit blond haor, lange slanke bienen en mooie ronde kni'jen...

A'k heur de melk even anlangen wil, vragt de vrouw - mit een breiden koltrui tot haost over de oren - een ketier laeter. Mar wat wi'j', wegdromen mit tael is eins krek lieke lekker as een stokkien bolle mit stroop. Een aandere keer moe'k nog mar es bedromen as dit Nederlaanse MOLVKO-riegeltien ok bi'j oons in 't Stellingwarfs te bruken is, of he'k dat now krek daon? Gek wo'k d'r van; of wa'k dat al niet een betien...

pb

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

- bemoggelen** = improviserend voor elkaar brengen
bemotten = 1. bemorsen 2. voortdurend morsend bezig zijn
benao = 1. bijna, haast 2. heel vlakbij, erbij
benapt = zuinig, gierig
beneffen = 1. naast 2. anders dan, in strijd met 3. volgens, naar

Moesaaien...

D'r schient in oons prachtige Stellingwarfs een spiksplinternij woord uutvunnen te wezen: moesaaien. Wat kan zoks now wezen, zoj' zeggen. We gongen op onderzoek uut en vunnen et volgende.

Moesaaien zal een saemenstelling van twie woorden wezen, n.l. moes en aaien.

Moes is in et ABN: muis en aaien blift in et ABN ook aaien.

Bi'j moes kuj' daenken an boeremoes en aandere soorten gruunten of an een klein, gries/bruun (of is et bruun/gries) knaegdiertien.

Bi'j aaien daenken we an een liefkozinkien (een striek over de wange), veurzichtig schonepoetsen of de wat hiete temperatuur van wat verdregen kunnen (daaien in et Frysk).

Wat doej' dan aj' moesaaien?

- 1) gruunteliefhebben, van gruunte holen
- 2) gruuntepoetsen, gruunte schonemaeken
- 3) gruunteverdregen, altied overgeven mar niet van gruunte
- 4) moesliefhebben, van een knaegdiertien holen
- 5) moespoetsen, een knaegdiertien schonemaeken
- 6) moesverdregen, een knaegdiertien verdregen

Vuul ie et verbaand mit een komputer(scharm) al ankommen...? Nee, wi'j ok nog niet, mar dat komt lichtkaans nog wel. In een grote drang om alle mederne - vaeks ok - Engelse woorden in de eigen (streek)tael omme te zetten slaon taelfriecken wel es wat deur en maeken ze bi'jglieks et woord 'moesaaien' veur 'scrollen'.

Oons liekt 'blaederen' of waor van toepassing 'naor boven ~' of 'naor onder schoeven' of meugelik 'opschoeven' al mooi genoeg...

Beleid en belang...

De intentie van dit taalbeleid is niet een vermeende liefde voor de taal zelf, maar het ideologisch belang van degenen die het beleid uitvoeren en in standhouden, daarmee hun brood verdienen.

Weblog Huub Mous

(over et Friese taelbeleid, mar et kon liekegoed over een Stellingwarfs gaon)

De ontmoeting tussen sunteklaos en de kàrstman

De kàrstman kump weer in ons lând
juichen d'r völle mensen.
't Stund gistermorn nog in et krànt
IJ vrög naor onze wensen.

“O juist” zei sunteklaos “de's vrog”
't Is nog mar twie december
Die kàrstman ef nog tied genog
Straks kump' al in november.
Now ja, veuruit ik vind 't wel goed
As ik die man mar niet ontmoet
Want anders wordt et vechten
En ij trekt wel an 't kòrtste end
Want ik, ik eb mi-jn knechten.
Mien feest ef ier et oldste recht
Det 's mi-j al eeuwm t'rug ezegt
Laot ij zich oalen bi-j zien boom
Met keersies, echten of op stroom.

De kàrstman les et zelde krànt
IJ skrikt van et bericht
O, jé ik bin al in et lând
Te vrog röp ier mi-jn plicht
Die eiligman is nog niet vurt
Gedichten niet elèzen
't Is eigenlijk wel arg absurd
Straks wor *ik* t'rug ewèzen
Die olde met zien volle zak
Ik kan em echt niet luchten
Van mien part valt e van et dak
Ik zol van bli-jdskop zuchten
Ik snap et niet, nee wark'lijk niet.
't Is iéne grote leuëng.
Die heiligman is hypocriet.
Zo lang a'k mi-j kan heuëng.

Zo bin ze elk an 't wark egaon
Gingen eur eëng weëng
Toch was er gien ontkomm an
Zie kwamm mekare teëng.

“Gij eiligman” zei de kàrstman
gaot dalijk uut mien oong.
Ier komm ongelukken van
Ik eb gien mededoong.

Ik slao oe van oen peerd en dak
En smiete vurt oen staf en zak
Pleur van oen eufd oen mijter
Ieë met oen getreiter.

“Wat zeëg ie daor” zei toen de sint
Weet wel kàrstman wo'j an begint.
A'j perse willen vechten
'k Eb steun van al mien knechten.
Ik stop oe kàrstman, met gemak
Met baord en jasse in mi-jn zak.
En gèëf oe eerskop met mi-jn staf
een lel, dus skeert oe weg per draf.
“Ik bin in 't land” veur ellek kind
Die feest wil maken met de sint
Ie kun mi-j niet verhind'rn
Te feesten met die kind'rn.

“Ik, sprak de kàrstman” deel *oe* mede
De 'k zeer mien beste doe veur vrede.
Per jaor doe 'k 't een paar daang
En wil *oe* niet verjaang.

Zie maakten beiden een ofsprake
En stelden zich tut lèvenstake
't Inzetten veur de mensen.
't vervullen van droomwensen”.
Zie wussen, et was minuscuul
Mar 't gef een vreedzaam feestgevuul.

Daor gingen ze de beide mannen.
Samen op de slee.
Met veur die slee Americo.
Eel trouw en eel gedwee.
Zi-j sleüten vrede. “Ja. Bravo”!
En bin now vrienden op niveau!
Det bin z' ál völle jaoren,
Mar now ku'j et verklaoren

Corry Overmars. Hasselt

Rilke (23)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskind in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbij Montreux in Zwitserlaand. Hi'j was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Blaue Hortensie

So wie das letzte Grün in Farbentiegeln
sind diese Blätter, trocken, stumpf und rauh,
hinter den Blütendolden, die ein Blau
nicht auf sie tragen, nur von ferne spiegeln.

Sie spiegeln es verweint und
als wollten sie es wiederum verlieren,
und wie in alten blauen Briefpapieren
ist gelb in ihnen, Violett und Grau;

Verwaschnes wie an einer Kinderschürze,
Nichtmehrgetragenes, dem nichts mehr geschieht:
wie fühlt man eines kleinen Lebens Kürze.

Doch plötzlich scheint das Blau sich zu verneuen
in einer von den Dolden, und man sieht
ein rührend Blaues sich vor Grünem freuen.

Blauwe hortensia

Zoas et laeste gruu in de varfpot
bin de dreuge blaeder rimpend en dof
aachter blossemcharms, die et blauw
niet op heur dregen, mar van vere spiegelen.

Ze spiegelen et betraond en
as wollen ze et mar weer kwiet;
en as in oold blauw briefpepier
zit ok dat geel, violet en grauw.

Verwusken as een kienderschölk
versleten en niet meer dreugen wodt:
wat vuult dit kleine leven kot.

Mar opiens schient et blauw him te verni'jen
in iene van de blossemcharms, en ie zien
een roerend blauw bliede as een gruu toe kieken.

De Stellingwarver Biebel

Getugen en verklarings...

Markus 14:55 De hogepriesters en et hiele Sanhedrin perbeerden van iene een getugen-verklaoring tegen Jezus los te kriegen...

Een vermogensverklaoring (mit tussen-s) is een verklaoring over et vermogen, et bezit. Een stemverklaoring (gien meervoold: stemmen) is een verklaoring over et uutbrengen van een stem.

Wat zol dan een 'getugenverklaoring' (meervoold van: getuge) wezen..? Een verklaoring over getugen (a) of een verklaoring die as wat zegt over die getugen (b)..? Oons prachtige Stellingwarfse Woordeboek kent gien 'getugeverklaoring' mar wel 'getugenverklaoring'. Neffens oons Woordeboek is een getugenverklaoring: getuigenverklaring (Van Dale: verklaring die een getuige aflegt over een persoon of zaak.) Hier wodt (sund kot weer) een tussen-n bruukt, niet speciaal om et meervoold van een getuge an te geven. Hmmm, dat is toch wat aandere as wat hierveur an de odder was, want wij hebben in oons Stellingwarfs niks te maeken mit die tussen-n, die bruken wij niet. Hier gaot et dan ok dudelik om et meervoold van getuge, getugen. De getugenverklaoring geft dan ok een verklaoring 'van' et eerste pat van et woord en die aandere weren een verklaoring 'over' et eerste pat van et woord. Toch mar es even een ure mit in de hangmatte... ..

Een woordverklaoring is een verklaoring van een woord, et gaot over een woord. Een doktersverklaoring is een verklaoring van een dokter, gaot niet 'over' de dokter mar komt van de dokter. Een warkgeversverklaoring is een verklaoring van de warkgever, gaot niet 'over' de warkgever. Now, dit liekt d'r dan ok al meer op: een getugenverklaoring is een verklaoring van getugen en niet een verklaoring over die getugen. Dan is de volgende vraoge vanzels: waaromme in oons prachtige Woordeboek et meervoold 'getugen' bruken in dit woord in et inkeldvoold, 'verklaoring'..? Warumme niet 'getugeverklaoring' as iene verklaoring van iene getuge en 'getugenverklarings' as et om meerder verklarings van meer as iene getuge gaot..? Dan hewwe ok nog de meugelijkhied dat iene getuge meer as iene verklaoring oflegd, 'getugeverklarings' en we hebben de meugelijkhied dat meerdere getugen precies dezelve verklaoring ofleggen (daenk bi'jglieks an de ied). In dat geval hewwe eerst een echte 'getugenverklaoring'..!

Is tael now zo muulik of maeken we et (wel es) muuliker as et is..?

Biebelvertaelen, beginne d'r dan ok mar niet an...

f&p

Stelling van de maand

As een protte Stellingwarvers niet meer naor Huus en Hiem luusteren dan gefit dat toch te daenken...

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j' aandere wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j' veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorigheid mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vienen op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaat) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'jglike vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarigheid is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebruikelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'jglike je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet allierend een adverteensieblad wodden.

() Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaald wodden dan moej' dat even angeven.*

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d'r an dot is et in- en annenreer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenreer zetten, et iedere maond as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokument in DOC- en PDF-fermaat. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aander - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokument - behalven mit foto's en plaeties - het binnen roeme greenzen, gien beparking.

An de liende
mittenreer en veurenreer

* Aende *